

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

ФАЛЬШТИНСЬКА ЮЛІЯ ВАСИЛІВНА

УДК 378.018.43:811.11(043.3)

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ ДО
ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Вінниця – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського, Міністерство освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Коломієць Алла Миколаївна,
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
проректор з наукової роботи

Офіційні опоненти: член-кореспондент НАПН України,
доктор педагогічних наук, професор,
Спірін Олег Михайлович,
проректор з цифровізації освітньо-наукової
діяльності
(ДВНЗ Університет менеджменту освіти), м. Київ;

кандидат педагогічних наук, доцент,
Рогульська Оксана Олександрівна
доцент кафедри практики іноземної мови та
методики викладання
Хмельницького національного університету,
м. Хмельницький.

Захист відбудеться 29 травня 2019 р. об 11⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д.05.053.01 у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського за адресою: 21100, м. Вінниця, вул. Острозького, 32, зала засідань спеціалізованої вченої ради.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (21100, м. Вінниця, вул. Острозького, 32) та на сайті університету за адресою www.vspu.edu.ua.

Автореферат розісланий «26 квітня» 2019 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

Паламарчук О.М.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність і доцільність дослідження. Розвиток інформаційного суспільства, інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) змінює вимоги до підготовки майбутніх викладачів іноземних мов. Особливо це стосується організації та впровадження дистанційного навчання (ДН), що дозволяє формувати персональне віртуальне освітнє середовище для кожного окремого студента, враховувати індивідуальні психолого-педагогічні особливості, ефективно використовувати час і сучасні методики викладання та вивчення іноземних мов. Проте, практика використання ІКТ, зокрема мережі Інтернет у закладах вищої освіти (ЗВО) України майже не містить спеціальних дисциплін або їх складових для вивчення можливостей та організації дистанційного навчання.

Незважаючи на те, що нині функціонує ціла низка розвинутих освітніх платформ, інтерактивних сайтів, блогів, персональних сайтів викладачів, питання готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання залишається актуальним і проблемним, оскільки ІКТ та іноземні мови є базовими дисциплінами для фахівців будь-яких спеціальностей в інформаційному суспільстві, які динамічно еволюціонують відповідно до прогресу і потреб користувачів.

Проблеми розвитку ІКТ в умовах інформаційного суспільства є актуальними і вивчаються різними міжнародними та вітчизняними науковими школами. Серед них такі автори, як О. Акімова, А. Андрєєв, Н. Аллен, Д. Андерсон, В. Биков, М. Вільямс, О. Глазунова, К. Грейхем, Р. Гуревич, М. Кадемія, А. Коломієць, А. Кочарян, О. Кузьминська, Н. Лазаренко, Н. Морзе, Л. Морська, А. Семенов, С. Сисоєва, Н. Сиротенко та інші.

Проблеми дистанційного навчання досліджували такі науковці: О. Андрєєв, В. Кухаренко, Б. Шуневич; К. Осадча, В. Осадчий (синхронне/асинхронне навчання); Р. Еліс, І. Еліот, М. Ніколс, Л. Тріака (е-навчання, та його відмінності від дистанційного навчання); Л. Боремчук, Н. Мачинська, М. Нагірняк (принципи дистанційного навчання); В. Биков, А. Бойченко, Ю. Линник (засоби дистанційного навчання); С. Тран (масові відкриті онлайн курси); Е. Полат, І. Секрет (вивчення іноземних мов у дистанційному навчанні); Л. Лін, М. Міщенко, О. Хара (психологічні особливості дистанційного навчання); А. Кар-Челмен, П. Дачестел (проектування дистанційних курсів).

Аналіз наукових праць, присвячених проблемі трансформації ролі викладача в системі дистанційного навчання, виявив, що вона перебуває в стані концептуального переосмислення. Її досліджували Ю. Бабанський, В. Безпалько, В. Лозова, І. Харламов (потреба активної освітньої діяльності); Т. Голві, О. Муковіз, К. Роджерс, А. Стрюк, С. Федотова, Б. Шуневич (роль викладача в дистанційному навчанні); Ч. Грехем, Л. Гібсон, Дж. Лоунсбері, Дж. Кірван, Дж. Кован, Л. Сабіч, Дж. Сейвері, Д. Токар, А. Фішер, С. Янг (завдання успішного он-лайн інструктора); А. Ван, М. Веімера, Л. Лін, М. Н'юлін (трансформація ролі студента в дистанційному навчанні); Л. Виготський, М. Мур, К. Свон (взаємодія в дистанційному навчанні).

Аналіз публікацій, присвячених проблемам професійної підготовки викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання (К. Дурай-Новакова, С. Єрмакова, З. Курлянд, Г. Нессен, О. Пехота, Л. Сохань), показав, що готовність до організації дистанційного навчання є досить низькою, адже не створені відповідні організаційно-педагогічні умови цієї підготовки.

Актуальність дослідження обраної теми посилюється наявністю *суперечностей* між:

- цінністю та можливостями дистанційного навчання і практикою традиційного навчання, що домінує до нинішнього часу;
- необхідністю широкого впровадження дистанційного навчання у ЗВО України і низьким рівнем готовності викладачів до реалізації такого навчання;
- потребою формування готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання і відсутністю організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх викладачів до такого роду діяльності;
- бажанням викладачів впроваджувати дистанційне навчання і відсутністю відповідного методичного забезпечення;
- потребою формування ефективного віртуального навчального середовища і наявними платформами, що використовуються в ЗВО.

Актуальність проблеми, нерозробленість відповідних педагогічних програм на рівні ЗВО і недостатність висвітлення цих проблем у наукових дослідженнях і зумовили вибір теми дисертації **„Підготовка майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання”**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського в межах тем «Теоретичні та методичні основи впровадження нових інформаційних технологій у навчально-виховному процесі» (№0100U005521) та «Теоретико-методичні засади формування загальнопедагогічної компетентності сучасного вчителя в контексті становлення європейського простору вищої освіти» (№0115U002571).

Тема дисертації затверджена вченою радою Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (протокол № 8 від 27.02.2013 р.) та узгоджена в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні (протокол №8 від 27.11.2014 р.)

Мета дослідження полягає у визначенні, обґрунтуванні та перевірці ефективності експериментальної методики реалізації організаційно-педагогічних умов і моделі професійної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов в організації дистанційного навчання.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка майбутніх викладачів іноземних мов у магістратурі педагогічного університету.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови та модель формування готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання.

Гіпотеза дослідження – підготовка майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання буде ефективнішою за дотримання таких організаційно-педагогічних умов:

- 1) розширення змісту фахових дисциплін відомостями про специфіку та можливості дистанційного навчання;
- 2) упровадження технологій дистанційного навчання в підготовку майбутніх викладачів іноземних мов;
- 3) залучення студентів до самостійного проектування дистанційних курсів навчання іноземних мов.

Для досягнення мети й перевірки гіпотези сформульовані такі **завдання дослідження**:

1. З'ясувати суть і передумови організації та впровадження дистанційного навчання для майбутніх викладачів іноземних мов.
2. Визначити види, критерії, показники та рівні готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації та впровадження дистанційного навчання.
3. Проаналізувати стан розв'язання проблеми готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання.
4. Теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність методики реалізації організаційно-педагогічних умов і моделі формування готовності майбутніх викладачів іноземних мов до проектування, організації та впровадження дистанційного навчання.

Для досягнення поставленої мети в роботі були використані такі загальнонаукові **методи дослідження**: *теоретичні*: метод компаративного аналізу педагогічної та психологічної літератури для вивчення стану проблеми, порівняння та зіставлення різних поглядів на неї; якісного аналізу і синтезу для уточнення змісту основних категорій дистанційного навчання, особливостей його організації у вивченні іноземної мови; системного аналізу для визначення організаційно-педагогічних умов підготовки та аналізу стану готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання; теоретичного узагальнення; моделювання для розробки моделі підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання; *емпіричні*: праксиметричні (вивчення електронних ресурсів з організації дистанційного навчання); обсерваційні (спостереження, самоспостереження); діагностичні (контрольне опитування, бесіда, тестування, діагностики мотивації навчання та проектування); педагогічний експеримент для практичної перевірки рівня готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання; методи математичної статистики для обробки та інтерпретації результатів педагогічного експерименту.

Наукова новизна й теоретичне значення дослідження полягають у тому, що:

- *вперше* визначені й обґрунтовані організаційно-педагогічні умови професійної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання, що полягають у розширенні змісту фахових дисциплін відомостями про специфіку та можливості дистанційного навчання; впровадженні технологій дистанційного навчання в підготовку майбутніх

викладачів іноземних мов; залученні студентів до самостійного проектування дистанційних курсів навчання іноземних мов;

- *уточнено* суть, критерії (ціннісно-мотиваційний, інформаційно-когнітивний, операційно-діяльнісний), види, показники й рівні готовності майбутніх викладачів до організації дистанційного навчання іноземних мов;

- *дістали подальшого розвитку* форми і методи підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до роботи в умовах інформаційного суспільства з використання сучасних ІКТ.

Практичне значення дослідження полягає в розробленні та впровадженні методики організації та застосування дистанційного курсу для підготовки майбутніх викладачів іноземних мов; створенні авторської програми дистанційного курсу «Дистанційне навчання для викладачів іноземних мов» (“DistanceLearningCourseforTeachers”); створенні комплексу навчально-методичного забезпечення на платформі GoogleClassroom; розробці лекцій з проблематики дистанційного навчання; проведенні майстер-класів і, власне, реалізації дистанційного курсу з організації дистанційного навчання для викладачів ЗВО на платформі GoogleClassroom.

Розроблений у співавторстві з Т. Ямчинською та Є. Громовим навчально-методичний посібник "Професійна підготовка викладачів іноземних мов в умовах інформаційного суспільства", що містить опис теоретичних основ професійної підготовки викладачів в умовах інформатизації освіти.

Результати дослідження можуть бути використані в педагогічних ЗВО в процесі підготовки майбутніх викладачів іноземних мов, а також у системі післядипломної освіти; в процесі розробки факультативів, спецкурсів та в самоосвіті.

Варто зауважити, що педагогічні заклади вищої освіти готують випускників, – майбутніх викладачів іноземних мов, – які в подальшому можуть працювати як вчителями в загальноосвітніх школах, так і викладачами ЗВО, і ті і інші повинні вміти організовувати дистанційне навчання.

Основні результати дослідження **впроваджено** в навчальний процес Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/37 від 05.06.2018 р.), Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченко (довідка № 35 від 12.06.2018 р.), Бердянського державного педагогічного університету (довідка 57-23/658 від 06.06.2018 р.), Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (довідка №03-28/02/1709 від 11.06.2018 р.), Харківської гуманітарно-педагогічної академії (довідка №01-13/407 від 07.06.2018 р.), Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії (довідка №441 від 27.09.2018 р.).

Апробація результатів дослідження. Основні положення і результати дослідження обговорено та схвалено на *міжнародних науково-практичних і науково-методичних конференціях*: ”Smart освіта: ресурси та перспективи” (Київ, 2014), “Актуальні питання сучасної педагогіки” (Львів, 2014), “Economics, science, education: integrationandsynergy (Економіка, наука, освіта: інтеграція і синергія)” (Братислава, Словаччина, 2016), “Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців:

методологія, теорія, досвід, проблеми” (Київ-Вінниця, 2016), “Педагогіка. Фундаментальні і прикладні дослідження: проблеми і результати” (Гданськ, Польща, 2017); *всеукраїнських науково-практичних конференцій*: “Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень” (Вінниця, 2014), “Інформаційні технології і освіти та науці” (Мелітополь, 2016); *всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції*: “Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми і перспективи розвитку» (Переяслав-Хмельницький, 2015); *регіональній науково-практичній конференції*: “Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень” (Вінниця, 2012); *обласній науково-практичній конференції*: “Формування професійно компетентного педагога в умовах оновлення змісту освіти” (Вінниця, 2016); *науковій конференції* “Актуальні проблеми навчально-виховного процесу і шляхи їх вирішення” (Вінниця, 2017); засіданнях кафедри педагогіки та професійної освіти Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (2012-2018 рр.)

Публікації. Основні результати дослідження висвітлено в 15 публікаціях. З них 6 – у провідних наукових фахових виданнях України (дві з них у виданнях, що індексуються міжнародною наукометричною базою Scopus), 9 – у збірниках наукових праць.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел. Повний обсяг дисертації 302 сторінки. Основний зміст дисертації викладено на 184 сторінках. Дисертація містить 22 таблиці і 30 рисунків на 27 сторінках та 7 додатків на 35 сторінках. Список використаних джерел містить 277 найменувань, із них 154 – іноземними мовами (з них 43 – російською мовою).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано вибір теми, її актуальність і доцільність; сформульовано мету, завдання, об’єкт, предмет і гіпотезу дослідження; схарактеризовано методологічні й теоретичні засади цієї дисертаційної роботи; розкрито її наукову новизну, теоретичне та практичне значення; представлено відомості про апробацію та впровадження результатів дослідження.

У **першому розділі** – «Професійна підготовка викладачів іноземних мов в умовах інформаційного суспільства»– схарактеризовано вимоги до професійної діяльності викладачів іноземних мов в умовах інформатизації освіти; здійснено аналіз вітчизняного та зарубіжного досвіду впровадження дистанційних форм і засобів вивчення іноземних мов; визначено критерії, показники, рівні та сучасний стан готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання.

На основі аналізу філософської, психологічної, методичної та педагогічної літератури з’ясовані поняття «дистанційна освіта», «дистанційне навчання», «електронне навчання», «змішане навчання», «дистанційний курс», «масовий відкритий онлайн-курс», «тьютор», «інструктор», «фасилітатор», «модератор», «коуч» тощо, що є основними в організації дистанційного навчання і становлять особливий інтерес для нашого дослідження.

В умовах швидких темпів розвитку науково-технічного прогресу вимоги до майбутнього викладача іноземних мов включають в себе вільне володіння сучасними ІКТ, готовність до змін ролевих функцій і впровадження нових форм взаємодій. В умовах інформатизації освіти роль викладача як транслятора знань змінюється, він стає тьютором, фасилітатором, модератором і коучем. Одночасно змінюється і роль студента, який від пасивного в традиційному навчанні стає активним учасником навчального процесу.

Проаналізувавши приклади впровадження ДН у зарубіжній та вітчизняній практиці, досвід масових відкритих онлайн курсів (МВОК), нормативно-правову базу створення ДН в Україні, типи, дидактичні та специфічні принципи і засоби ДН, електронні освітні ресурси для організації ДН; розглянувши особливості використання ДН в процесі вивчення іноземної мови; визначивши низку переваг і недоліків застосування ДН, ми дійшли висновку, що дистанційні форми навчання іноземних мов в Україні перебувають у стадії вкрай повільного розвитку. Готовність майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання характеризується невисокими показниками. Саме це обумовлює потребу в професійній підготовці майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання.

Готовність майбутнього викладача іноземних мов до організації ДН визначаємо як цілісну структуру, що є результатом інтеграції комплексу взаємопов'язаних ціннісних, інформаційних та діяльнісних компонентів підготовки майбутнього викладача, що забезпечують йому можливість успішної організації, проектування та впровадження дистанційних курсів. Для визначення їх сформованості пропонуємо використовувати такі критерії: ціннісно-мотиваційний; інформаційно-когнітивний; операційно-діяльнісний.

Ціннісно-мотиваційний критерій визначає ставлення до організації дистанційного навчання в процесі освітньої діяльності навчання іноземних мов; мотивацію викладача використовувати сучасні інформаційні технології, методики дистанційного та комп'ютерного навчання для підвищення якості навчання студентів. Показники цього критерію визначають рівень мотиваційних спонукань, інтерес до професії, професійне визнання та безперервне особистісне зростання майбутніх викладачів іноземних мов.

Інформаційно-когнітивний критерій визначає рівень сформованості компетентностей з використання ІКТ в освітній діяльності; організації та впровадження дистанційного навчання; проектування дистанційних курсів; особливостей дистанційного навчання для вивчення іноземних мов; формування варіативної системи нових знань, формування теоретичної готовності майбутнього викладача у вигляді системи сучасних наукових теорій, ідей, принципів, парадигм викладання іноземних мов, розвинутого критичного і логічного мислення, системного підходу до використання інструментів дистанційного навчання.

Операційно-діяльнісний критерій визначає рівень сформованості компетентностей здійснювати освітню діяльність у віртуальному навчальному середовищі, впроваджувати проектне навчання, реалізовувати різні види взаємодій. Показники цього критерію визначають рівень практичних навичок та умінь, готовність до творчого підходу в проектуванні дистанційних курсів та

їх використання в системі дистанційного навчання. Для організації дистанційного навчання викладач повинен володіти управлінськими навичками планування, проектування, організації та впровадження дистанційного курсу, а також налагоджувати взаємодію у форматах: викладач-студент, студент-студент, студент-контент тощо.

Первинні результати оцінювання готовності показали, що майже половина майбутніх викладачів (46,58%) має низький рівень готовності. Майже такий самий відсоток (47,23%) має середній рівень готовності. І тільки 6,19% студентів мають високий рівень готовності до організації та впровадження дистанційного навчання. Серед студентів, які мають високий рівень готовності, можна виокремити тих, хто володіє базовими знаннями та навичками використання методів і засобів ІКТ, брав участь у дистанційних курсах, масових відкритих онлайн курсах, проектував деякі елементи дистанційних курсів.

Проаналізувавши вітчизняну наукову літературу, результати власних спостережень та провівши контрольне опитування, ми дійшли висновку, що ефективній організації та впровадженню дистанційних форм навчання в Україні заважають деякі методологічні та організаційно-технічні проблеми:

- недостатній рівень мотивації майбутніх викладачів і відсутність якісних педагогічних умов для організації дистанційного навчання;
- недостатня інтенсивність використання сучасних методик організації дистанційного навчання;
- недостатнє використання цифрових інструментів та інтерактивних засобів дистанційного навчання;
- невідповідне співвідношення дистанційної та заочної (традиційної) форм навчання;
- відсутність достатньої нормативної бази щодо організації дистанційного навчання;
- низькі темпи вдосконалення дидактичної теорії з урахуванням нових освітніх реалій;
- відсутність методики тьюторського психолого-педагогічного супроводу з урахуванням особливостей цільової аудиторії;
- недостатнє розуміння зміни ролей викладача в дистанційному навчанні тощо.

Крім того, звертаємо увагу на проблему кількості педагогічного, методичного та технічного персоналу. В зарубіжній практиці в системі дистанційного навчання працює значна кількість осіб, серед яких розробники контенту, консультанти з методів навчання, тьютори тощо. В реаліях впровадження дистанційного навчання в Україні всі ці функції виконує викладач, який самонавчається і, як правило, не має базових знань для виконання визначених функцій. Ще однією проблемою є визначення педагогічно доцільного часу на синхронну взаємодію зі студентом. Дистанційне навчання – це самонавчання, що можливе 24 години на добу 7 днів на тиждень. Звісно, є потреба у педагогічному супроводі та консультуванні, визначенні частоти синхронного спілкування та навантаження на викладача. Потребує негайного розв'язання й проблема створення віртуально-навчального

середовища з можливостями персональних налаштувань і формування персональної траєкторії навчання для кожного студента в поєднанні з різноманітними електронними навчальними ресурсами внутрішньої мережі та глобальної мережі Інтернет, а також проблема створення оптимально необхідних навчально-інформаційних матеріалів. Необхідною є структуризація електронних ресурсів для зменшення дезорієнтації студента внаслідок значного обсягу інформації.

Психолого-педагогічною є проблема ідентифікації студента в системі дистанційного навчання, що потребує впровадження нових технологій, збільшення часу взаємодії зі студентом. До психолого-педагогічних відносимо і проблему мотивації студента до самоосвіти, що потребує впровадження концепції неперервної освіти для самореалізації, професійно-орієнтовного самонавчання.

Окремо звертаємо увагу на проблему організаційно-технічної готовності навчального закладу до впровадження дистанційного навчання. Йдеться про наявність розвинутого інформаційно-освітнього середовища, що має технічну підтримку у вигляді апаратного та програмного забезпечення і висококваліфікованого технічного персоналу; методичну підтримку у вигляді сформованих методик використання дистанційного навчання, викладачів-тьюторів, розробників дистанційних курсів; мотиваційну підтримку керівництва навчального закладу для заохочення викладачів, які використовують в освітній діяльності сучасні педагогічні та інформаційні технології дистанційного навчання.

У другому розділі – **«Організаційно-педагогічні умови та модель підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання»** – запропоновано модель підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання; визначено й обґрунтовано організаційно-педагогічні умови формування готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання (рис.1).

Проаналізувавши стан освітньо-професійних програм підготовки майбутніх викладачів в аспекті набуття знань і навичок організації дистанційного навчання, ми виявили, що методи і форми дистанційного навчання не розглядаються як необхідні компетентності та програмні результати навчання під час вивчення інформатичних дисциплін. Майбутні викладачі іноземних мов одержують фрагментарні знання з ІКТ, що більше націлені на урізноманітнення традиційного, ніж на організацію дистанційного навчання. Крім того, відсутня наскрізна програма використання засобів дистанційного навчання та вивчення основ його організації, проектування дистанційних курсів та їх впровадження.

Тому майбутнім викладачам іноземних мов було запропоновано ознайомитися з можливостями віртуального навчального середовища на основі різних освітніх платформ (Moodle, JetIQ, Collaborator), а також одержати практичний досвід створення власних сайтів (GoogleSites), застосування інтерактивних сайтів (LearningApps, Kahoot, Quizlet, Flippity, Prezi) і блогів

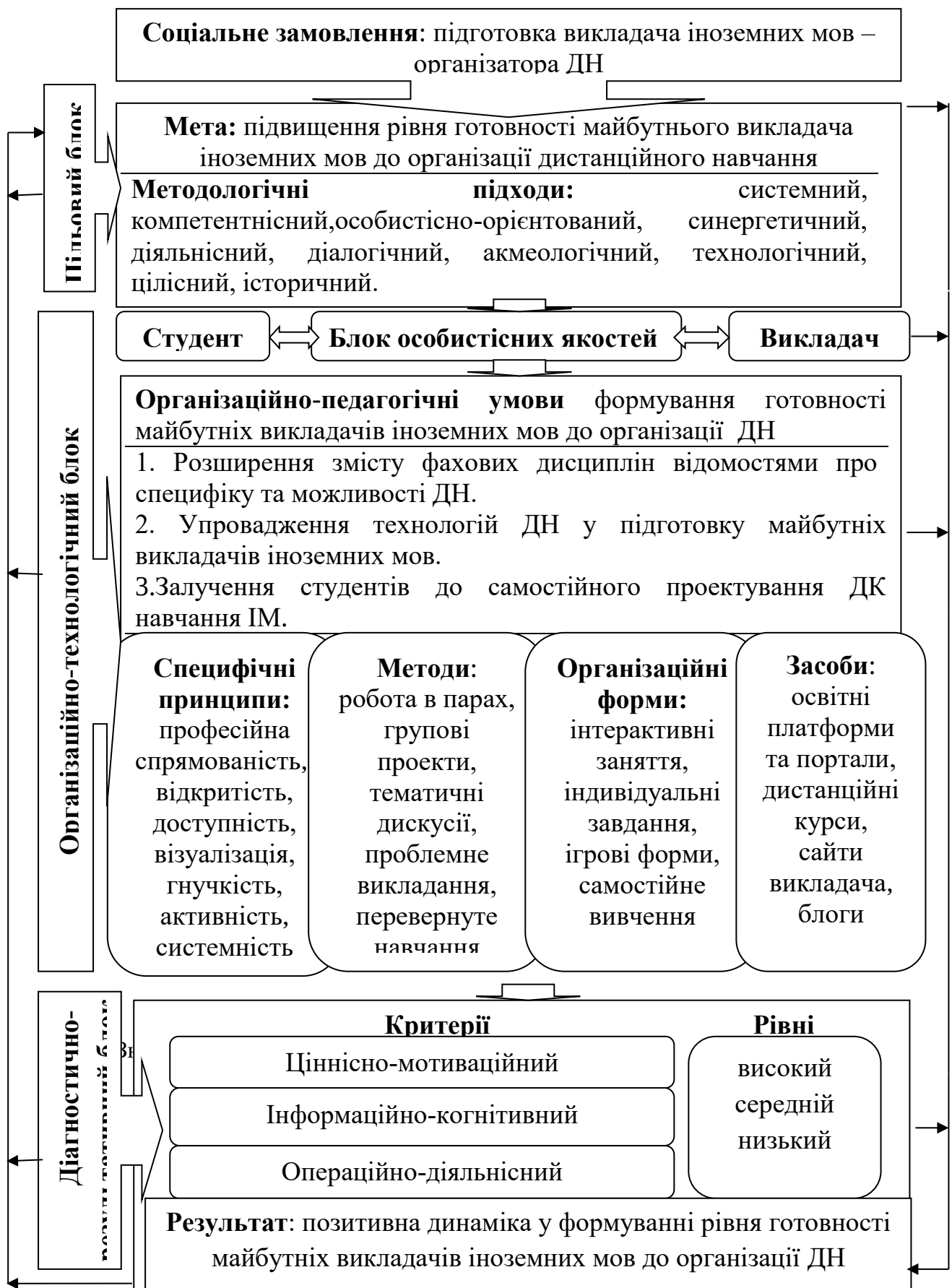

Рис.1. Структурно-функціональна модель підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання.

(Blogger, LiveJournal), використання спеціальних програмних додатків (Remind).

Упроваджені нові форми й методи роботи з організації дистанційного навчання іноземних мов, зокрема дистанційний курс «Distance Learning Course for Teachers» на платформі GoogleClassroom, дозволили студентам одержати знання та уміння з проектування та практичної реалізації дистанційного курсу, досвід різноманітних комунікаційних взаємодій між його учасниками, практичні навички використання відкритих освітніх платформ, формування віртуального навчального середовища.

Підготовка до проектування дистанційного курсу полягає у систематизації та адаптації навчально-методичних матеріалів, формуванні матеріалів для інтерактивних форм навчання, взаємодії викладача і слухачів, а також слухачів між собою. Дистанційний курс має бути структурованим у часі й просторі з чітко визначеними самостійними індивідуальними завданнями, задачами для співробітництва, спілкування, консультування. Крім того, має бути передбачений моніторинг і педагогічний супровід.

У третьому розділі – **«Перевірка ефективності підготовки МВІМ до організації ДН»** – розкрито методику організації та проведення педагогічного експерименту; здійснено узагальнення результатів дослідно-експериментальної роботи.

Метою педагогічного експерименту було визначення рівня готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання. Педагогічний експеримент складався з традиційних етапів: констатувального, пошукового, формувального, контрольного-підсумкового.

Під час констатувального етапу експерименту (2014-2015 н. р.) було виконано розроблення та узгодження планів і програм спільної діяльності учасників дослідно-експериментальної роботи, проведені діагностики, що дозволили виявити рівень готовності студентів до організації дистанційного навчання за розробленими критеріями та показниками до проведення експерименту. Для визначення значень показників ціннісно-мотиваційного критерію використовувались діагностики: «Мотивація успіху і страх невдачі» (А. Реана), «Мотивація до успіху» (Т. Елерса), методика «Здібності педагога до творчого саморозвитку» (І. Нікішина), методика «Комунікативні та організаторські здібності» (В. Синявського, В. Федорошина), картка «Педагогічна оцінка (самооцінка) здатності педагогів до інноваційної діяльності» а також блок контрольних запитань.

Для визначення значень показників інформаційно-когнітивного критерію використовувався блок контрольних запитань, а також тестування на визначення рівня знань основних дефініцій та особливостей дистанційного навчання.

Для визначення значень показників операційно-діяльнісного критерію використовувався блок контрольних запитань, а також експертиза проектів (модулів дистанційного навчання), самостійно створених студентами-магістрантами після проходження дистанційного курсу «DistanceLearningCourseforTeachers».

На пошуковому етапі дослідження (2015-2016 н.р.) передбачалось виконання таких завдань: виявлення причин необхідності впровадження дистанційного навчання в освітній процес; визначення та обґрунтування організаційно-педагогічних умов і моделі формування готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання.

На формувальному етапі дослідження (2016-2017 н. р.) відбувалось навчання студентів за допомогою відкритого дистанційного курсу «Distance Learning Course for Teachers» теоретичним і практичним основам організації дистанційного навчання; проектування дистанційного курсу; здійснення освітньої діяльності у віртуальному навчальному середовищі GoogleClassroom.

Метою контрольно-підсумкового етапу дослідження (2017-2018 н. р.) була експериментальна перевірка змін у рівнях готовності учасників всіх груп експерименту та перевірка ефективності методики реалізації організаційно-педагогічних та моделі формування готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання.

Для проведення педагогічного експерименту були сформовані контрольна (150 студентів, яким було запропоновано самостійне ознайомлення з основними базовими поняттями дистанційного навчання), експериментальна (102 студенти, яким було запропоновано ознайомлення з основними базовими поняттями дистанційного навчання та вивчення дистанційного курсу «Distance Learning Course for Teachers» з он-лайн консультаціями викладача) та творчо-експериментальна (55 студентів, яким було запропоновано вивчити матеріали дистанційного курсу за формою змішаного навчання: обов'язково взяти участь у майстер-класах, проблемних лекціях, вивчити основні етапи проектування та створення дистанційного курсу та сформулювати модулі власних дистанційних курсів). Загальна кількість студентів 307 чоловік.

За визначеними критеріями і показниками було здійснено діагностування всіх груп на контрольно-підсумковому етапі. Результати експерименту показали суттєві зміни у підвищенні рівня готовності в студентів експериментальної та творчо-експериментальної групи завдяки впровадженню дистанційного курсу «Distance Learning Course for Teachers», використанню різних видів взаємодії, проведенню майстер-класів, практичному проектуванню дистанційного курсу з перехресним оцінюванням студентами окремих модулів курсу.

Очікування позитивних результатів після проведення експерименту та проектування модулів дистанційного курсу виправдались за рівнем знань основних дефініцій і навичок організації дистанційного навчання. Студенти творчої експериментальної групи (ТЕГ) показали схожі, але кращі (в середньому на 16%) результати з загальною експериментальною групою (ЕГ). Порівняння показників дозволило зробити висновки про ефективність моделі та методики реалізації організаційно-педагогічних умов формування готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання й упровадження дистанційного та змішаного навчання; сформулювати пропозиції для удосконалення освітнього процесу та внесення коригування в освітньо-професійні програми з організації дистанційного навчання.

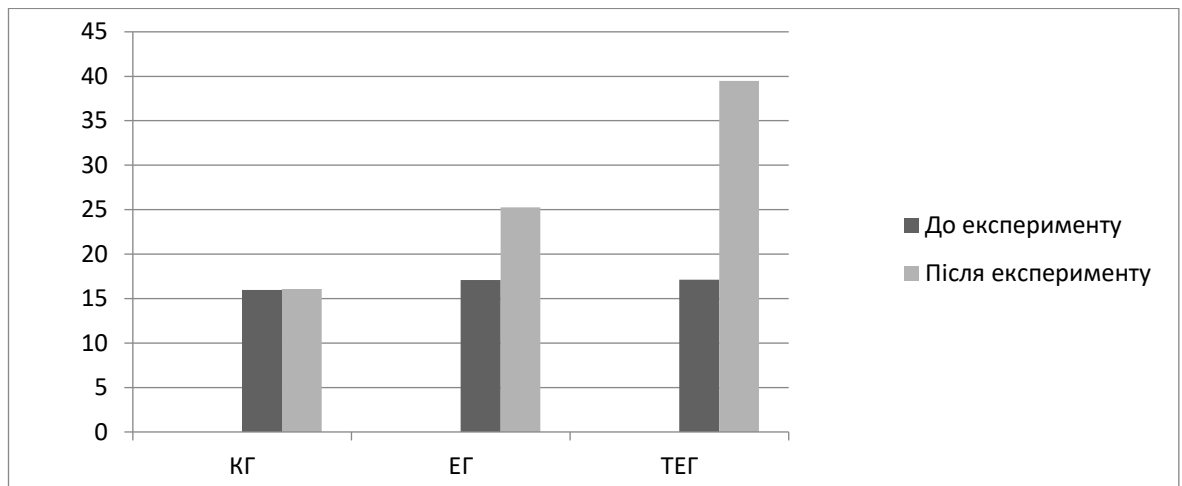

Рис.2. Динаміка рівня знань вхідного та підсумкового контролю у КГ, ЕГ, та ТЕГ до початку та після експерименту.

Найбільші позитивні зміни за результатами педагогічного експерименту визначені в показниках за такими видами готовності, як організація навчання у віртуальному освітньому середовищі та організація взаємодії студентів між собою, що пояснюється активним запровадженням мережевих і мобільних технологій, динамічністю спілкування студентів через ці канали комунікацій та використанням освітніх платформ у вищих навчальних закладах. Результат інтегрального коефіцієнту за всіма видами готовності свідчить про те, що найбільший приріст рівня готовності мають студенти творчо-експериментальної групи (2,25 одиниць); та експериментальної групи (0,82 одиниці). Динаміка змін в усіх групах свідчить про позитивний результат, проте найкращі результати має творчо-експериментальна група, студенти якої не тільки вивчали та були учасниками дистанційного курсу, а й спроектували та здійснили апробацію окремих модулів власного курсу шляхом перехресного оцінювання.

За результатами експерименту були розроблені рекомендації щодо навчання студентів методиці та організації дистанційного навчання для студентів, викладачів, навчально-методичних та науково-методичних органів і МОН України. Запропоновані рекомендації і пропозиції навчання студентів методиці та організації дистанційного навчання дозволять підготувати не тільки висококваліфікованого викладача іноземних мов, а й тьютора дистанційного навчання. Кваліфікація, знання та навички викладача-тьютора дозволять йому активно використовувати методи та засоби дистанційного та змішаного навчання, підвищити рівень викладання та результатів навчання студентів з іноземних мов.

Отже, мета досягнута, завдання розв'язані, гіпотеза підтверджена.

У **загальних висновках** викладено основні результати теоретичного й емпіричного дослідження.

1. Розвиток інформаційного суспільства, поява нових ІКТ зумовили зміни у формах, засобах і технологіях навчання. З'являється новий вид навчання – дистанційне навчання, в якому організація освітнього процесу та взаємодія між його суб'єктами відбувається на відстані. Аналіз вітчизняного та

зарубіжного досвіду впровадження дистанційних форм і засобів реалізації показав затребуваність ДН на ринку освітніх послуг. Можливість застосування дистанційного навчання розширює функції викладача як тьютора, фасилітатора, модератора, коуча. Одночасно змінюється і роль студента, який є самостійним суб'єктом навчання.

Виклики інформаційного суспільства в освіті потребують змін і в у професійній підготовці викладачів іноземних мов. Не дивлячись на активне впровадження освітніх порталів, платформ, розробки електронних підручників, створення різних дистанційних навчальних курсів для різних рівнів вивчення іноземних мов, готовність майбутніх викладачів іноземних мов і закладів вищої освіти характеризується невисокими показниками. Це обумовлює внесення змін у програми та процеси підготовки майбутніх викладачів іноземних мов.

2. На основі аналізу наукової думки та власних спостережень були визначені види готовності майбутніх викладачів до організації дистанційного навчання, котрі характеризуємо так: робота в мережі з використанням освітніх ІКТ; організація навчання у віртуальному навчальному середовищі (ВНС); використання інтерактивних ресурсів, для організації взаємодії студентів між собою (роботи в групі, в парах і малих групах); трансформація ролі викладача; використання сучасних методик викладання іноземних мов засобами дистанційного навчання; надання педагогічного супроводу студентам у ВНС; проектування дистанційного курсу; формування персональної траєкторії навчання студента; оцінювання та здійснення експертизи дистанційного курсу.

Рівень готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання визначається за показниками трьох критеріїв – ціннісно-мотиваційного (визначає рівень мотиваційних спонукань, оцінює ставлення до організації дистанційного навчання в процесі здійснення освітньої діяльності викладання іноземних мов; прагнення та потреби викладача використовувати сучасні інформаційні технології, методики дистанційного та комп'ютерного навчання для підвищення якості результатів навчання студентів.); інформаційно-когнітивного (визначає рівень знань щодо використання ІКТ в освітній діяльності; організації дистанційного навчання; особливостей дистанційного навчання у вивченні іноземних мов, передбачає формування системного підходу до використання інструментів дистанційного навчання) та операційно-діяльнісного (визначає рівень практичних умінь та навичок здійснювати освітню діяльність у віртуальному навчальному середовищі, запровадження методу проектів, реалізації різноманітних взаємодій зі студентами, проектування та запровадження дистанційних курсів тощо).

Характеристики рівнів готовності мають таке формулювання:

Майбутній викладач з низьким рівнем готовності до організації дистанційного навчання не має сформованої потреби в такій організації, не володіє уміннями та навичками активного використання засобів та інструментів дистанційного навчання, не володіє наявними та не має власних методик дистанційного навчання іноземним мовам;

Майбутній викладач з середнім рівнем готовності до організації дистанційного навчання має бажання застосовувати дистанційне навчання в

освітній діяльності, проте не має достатніх знань та умінь, досвіду оцінювання дистанційних курсів та дистанційної освітньої діяльності; застосовує деякі елементи дистанційного та комп'ютерного навчання іноземним мовам;

Майбутній викладач з високим рівнем готовності до організації дистанційного навчання має значний рівень мотивації, ініціативи, організаторських здібностей та можливостей, знань, вмінь та навичок в організації, проектуванні та впровадженні дистанційного навчання.

3. Проаналізувавши стан розв'язання проблеми готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання зазначаємо, що майже половина з опитуваних мають низький рівень готовності, що свідчить про необхідність впровадження нових методів підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання, наскрізної програми організації, застосування, проектування та апробації засобів дистанційного навчання та, зокрема, дистанційних курсів.

За результатами дослідження та проведеного тестування визначено і обґрунтовано проблеми професійної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання, що полягають у недостатньому вивченні світового та вітчизняного досвіду організації дистанційного навчання та його особливостей у процесі вивчення іноземної мови; недостатніх теоретичних знаннях та неефективному практичному впровадженні інноваційних педагогічних технологій з проектування та реалізації дистанційного курсу, його складових і форм дистанційної взаємодії; хаотичному впровадженні різних форм використання елементів дистанційного навчання; нерозумінні трансформації ролі викладача в освітньому процесі з використанням елементів дистанційного навчання.

Результати оцінювання готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання до проведення експерименту показали, що майже половина майбутніх викладачів (46,58%) має низький рівень готовності. Майже такий самий відсоток студентів (47,23%) мають середній рівень готовності; 6,19% студентів мають високий рівень готовності до організації дистанційного навчання. Серед студентів, які мають високий рівень готовності, можна виокремити тих, хто володіє базовими знаннями та навичками використання методів і засобів ІКТ, брав участь у дистанційних курсах, МВОК, проектував деякі елементи дистанційних курсів.

4. Теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови та експериментально перевірено методику їх реалізації як основу моделі професійної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання, що полягають в розширенні змісту фахових дисциплін відомостями про специфіку та можливості дистанційного навчання; впровадженні технологій дистанційного навчання в підготовку майбутніх викладачів іноземних мов; залученні студентів до самостійного проектування дистанційних курсів навчання іноземних мов.

Доведено, що за результатами педагогічного експерименту рівень готовності майбутніх викладачів іноземних мов значно виріс в експериментальних групах, а особливо в творчо-експериментальній групі, що

пояснюється досвідом проектування дистанційного курсу, проходженням тестів, виконанням завдань.

Педагогічний експеримент також підтвердив гіпотезу, що найбільш ефективним за формою є змішане навчання, збалансована структура самостійних занять, майстер-класів, лекцій і практичного проектування та впровадження дистанційних курсів.

Результати експерименту підтвердили доцільність впровадження наскрізної програми організації та проектування дистанційних курсів в освітньому процесі. Запропонована модель формування готовності викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання є ефективною.

За результатами дослідження були розроблені рекомендації щодо пріоритетних напрямів підвищення рівня готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації та впровадження дистанційного навчання в закладах вищої освіти України.

До напрямів подальших досліджень відносимо необхідність розроблення та впровадження ефективних технологій дистанційного навчання, подальшого вивчення та врахування психолого-педагогічних чинників підвищення ефективності ДН, підвищення мотивації студентів та викладачів щодо використання ДН.

Основні результати дослідження викладені в таких публікаціях автора:

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Фальштинська Ю. В. Створення персонального сайту викладача як перший крок до організації дистанційного навчання / Ю. В. Фальштинська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 42 / Редкол. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2015. – С. 408-413.

2. Коломієць А. М. Використання інтернет сайтів на заняттях з іноземної мови / А. М. Коломієць, Ю. В. Фальштинська // Наука і освіта: науково-практичний журнал Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. – Випуск 9 (138). – Серія : Педагогіка. – Одеса : ПНПУ, 2015. – С.102-107.

3. Фальштинська Ю. В. Віртуальне навчальне середовище – невід’ємна складова дистанційного навчання / Ю. В. Фальштинська // Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. – Випуск 1 (16). – Серія: Педагогіка. – Мелітополь : МДПУ, 2016. – С. 89-93.

4. Фальштинська Ю. В. Функції викладача в системі дистанційної освіти / Ю. В. Фальштинська // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. – Випуск 45 / Редкол. – Київ-Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2016. – С. 348-351 (індексується в наукометричній базі Scopus).

5. Фальштинська Ю. В. Методологічні та психологічні проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій у дистанційному навчанні / Ю. В. Фальштинська // Вісник Житомирського державного

університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. – Випуск 3(85). – Житомир : ЖДУ ім. І Франка, 2016. – С. 142-147 (індексується в наукометричній базі Copernicus).

6. Фальштинська Ю. В. Принципи впровадження дистанційного навчання / Ю. В. Фальштинська // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред. кол.: Безлюдний О. І. (гол. ред.) та ін.]. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. – Випуск 13. – С. 48-56.

Праці апробаційного характеру:

7. Falshtynska J. Students'interaction in distance learning / Julia Falshtynska // Economics, science, education: integrationandsynergy: materials of international scientific and practical conference : in 3 v. – V.2 – Bratislava: Publishingoutfit —Centre of educational literature, 2016. – P.71-72

8. Фальштинська Ю. В. Використання можливостей платформ Collaborator та JetIQ у вищих навчальних закладах / Ю. В. Фальштинська // Pedagogika. Badaniapodstawowe i stosowane : Wyzwania i winiki: Zbior artykulow naukowych. Konferencji Miedzynarodowej Naukowo-Praktycznej (30.05.2017 - 31.05.2017) – Warszawa: Wydawca: Sp. Z o.o. «Diamondtradingtour», 2017. – S. 52-57.

9. Фальштинська Ю. В. Особливості педагогічного супроводу обдарованих дітей / Ю. В. Фальштинська // Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень: Зб. наук. пр. – Випуск 2 / Редкол.: Р. С. Гуревич (голова) [та ін.]; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2012. – С. 212-215.

10. Фальштинська Ю. В. Дистанційне навчання – якісно новий спосіб отримання знань, умінь та навичок / Ю. В. Фальштинська // Smart освіта: ресурси та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 16–17 жовтня 2014 р.) : тези доповідей. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – С. 336-338.

11. Фальштинська Ю. В. Застосування електронного підручника для вивчення іноземних мов / Ю. В. Фальштинська // Актуальні питання сучасної педагогіки: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 24-25 жовтня 2014 року): тези доповідей. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2014. – С. 118-121.

12. Фальштинська Ю. В. Навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти / Ю. В. Фальштинська // Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми і перспективи розвитку: матеріали XI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції: зб. наук. праць –Переяслав-Хмельницький: 2015. – Вип. 11. – С. 349-353.

13. Фальштинська Ю. В. Проблеми сучасної молоді в умовах глобалізації освітнього та професійного простору в контексті закону «Про вищу освіту» / Ю. В. Фальштинська // Проблеми розвитку та сучасні аспекти якості товарів і послуг, туристичного та готельно-ресторанного бізнесу: регіональні особливості: збірка наукових статей Всеукраїнської науково-практичної

конференції молодих учених, магістрантів і студентів (Харків, 19-20 березня, 2015 року): тези доповідей. – Харків: КНТЕУ, ХТЕІ КНТЕУ, 2015. – С. 62-63.

14. Фальштинська Ю. В. Застосування МООС (Massive Open Online Courses) для підвищення професійної компетентності викладача / Ю. В. Фальштинська // Формування компетентного педагога в умовах оновлення змісту освіти: збірник матеріалів обласної науково-практичної конференції (Вінниця, 26 січня, 2016 року): тези доповідей. – Вінниця: ТОВ «Вінницька міська друкарня», 2016. – С. 41-43.

15. Фальштинська Ю. В. Використання та переваги електронної системи «JetIQ» у вищому навчальному закладі / Ю. В. Фальштинська // Педагогічний пошук: зб. наук. пр. студентів і молодих вчених. – Випуск 8. – Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2017. – С. 152-155.

АНОТАЦІЇ

Фальштинська Ю. В. Підготовка майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Вінниця, 2019.

Дисертацію присвячено дослідженню проблеми підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання.

Визначено, теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено модель та організаційно-педагогічні умови ефективної підготовки майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання (розширення змісту фахових дисциплін відомостями про специфіку та можливості дистанційного навчання; впровадження технологій дистанційного навчання в підготовку майбутніх викладачів іноземних мов; залучення студентів до самостійного проектування дистанційних курсів навчання іноземних мов).

Уточнено критерії, показники та рівні готовності майбутніх викладачів іноземних мов до організації дистанційного навчання. Розроблено і впроваджено дистанційний курс «Distance Learning Course for Teachers» на платформі Google Classroom.

Ключові слова: дистанційне навчання; підготовка майбутніх викладачів іноземної мови; організація дистанційного навчання; дистанційний курс; готовність до організації дистанційного навчання; організаційно-педагогічні умови; змішане навчання.

Фальштинская Ю. В. Подготовка будущих преподавателей иностранных языков к организации дистанционного обучения. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 - теория и методика профессионального образования. - Винницкий государственный педагогический университет имени Михаила Коцюбинского, Винница, 2019.

Диссертация посвящена исследованию проблемы подготовки будущих преподавателей иностранных языков к организации дистанционного обучения.

Определено, теоретически обосновано и экспериментально проверено модель и организационно-педагогические условия эффективной подготовки будущих преподавателей иностранных языков к организации дистанционного обучения (расширение содержания профессиональных дисциплин сведениям о специфике и возможности дистанционного обучения, внедрение технологий дистанционного обучения в подготовку будущих преподавателей иностранных языков, привлечение студентов к самостоятельному проектированию дистанционных курсов иностранных языков).

Уточнены критерии, показатели и уровни готовности будущих преподавателей иностранных языков к организации дистанционного обучения. Разработан и внедрен дистанционный курс «Distance Learning Course for Teachers» на платформе Google Classroom.

Ключевые слова: дистанционное обучение; подготовка будущих преподавателей иностранного языка; организация дистанционного обучения; дистанционный курс, готовность к организации дистанционного обучения; организационно-педагогические условия; смешанное обучение.

Falshtynska Yu. V. Preparation of future teachers of foreign languages for organization of distance learning. – Manuscript.

Thesis for a Candidate Degree of pedagogic sciences (doctor of philosophy) in specialty 13.00.04 "Theory and Methods of Professional Education". – Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ministry of Education and Science of Ukraine, Vinnytsia, 2019.

The thesis analyzed the peculiarities and pedagogical conditions for the preparation of future teachers of foreign languages for the organization of distance learning.

It is proved that in the conditions of rapid development of scientific and technological progress, the requirements for the future teacher of foreign languages include the free usage of modern informational and educational technologies, readiness for changes in teachers' role and functions, the introduction of virtual learning environment and new forms of interaction. Therefore, there is need for the professional training of future teachers of foreign languages for the organization of distance learning.

The readiness of the future teacher of foreign languages for the organization and introduction of distance learning is defined as a coherent structure that is the result of the integration of a complex of interrelated valuable motivational, informational-cognitive and operational-active components of the future teacher training that provide him with the opportunity to successful organization, design and implementation of distance courses in his professional activities.

The state of educational and professional training programs for the training of future teachers in the aspect of gaining knowledge and skills of organization of distance learning revealed that methods and forms of distance learning are not considered in educational-professional programs as the necessary competencies and program learning outcomes. Future foreign language teachers receive fragmentary

knowledge of ICTs that are more focused on traditional learning than on distance learning organization; in addition, there is lack of program of using the means of distance learning and studying the fundamentals of its organization, designing distance courses and their implementation.

The results of theoretical studies and the evaluation of the readiness of future teachers of foreign languages to organization of distance learning indicate that there is a significant gap in the formation of knowledge and practical skills in the organization and introduction of distance learning technologies.

The results of the readiness assessment before the experiment showed that almost half of future teachers (46.58%) have a low level of readiness. Almost the same percentage of students (47.23%) has an average level of readiness; 6.19% of students have a high level of readiness for organization and implementation of distance learning.

According to the results of the research, the problems of the professional training of future teachers of foreign languages for the organization of distance learning have been identified and substantiated. They include: insufficient study of foreign and local experience of distance learning organization and its features in the study of a foreign language; insufficient theoretical knowledge and ineffective practical introduction of innovative pedagogical technologies in the design and implementation of a distance course, its components and forms of distance interaction; chaotic introduction of various forms of using the elements of distance learning; misunderstanding of the transformation of the role of the teacher in the educational process using the elements of distance learning.

The practical experience of forming a virtual learning environment based on various educational platforms, interactive sites and blogs, the use of special software applications was analyzed, which allowed to identify the main advantages and disadvantages, as well as psychological peculiarities of the use of the virtual learning environment. During the experimental work the students of the Faculty of Foreign Languages studied the possibilities of the educational platforms Moodle, JetIQ, Collaborator; learned to create their own sites using GoogleSites and blogs on Blogger, LiveJournal; used the opportunities of the sites on the study of foreign languages; created their own interactive tasks on the platforms LearningApps, Kahoot, Quizlet, Flippity, Prezi. The GoogleClassroom virtual learning environment was mastered in more detail and the "Distance Learning Course for Teachers" was held to consolidate the study material. The proposed new forms and methods of organization of distance learning for teachers of foreign languages allowed the students to acquire knowledge and skills in the design and implementation of a distance course, the experience of various communicational interactions between participants of the distance course, practical skills of using open educational platforms, forming a virtual learning environment.

The biggest positive changes in the results of the pedagogical experiment were defined in the indicators of such readiness as the organization of training in the virtual learning environment and the organization of interaction between students, which is explained by the active introduction of network and mobile technologies, the dynamic communication of students through these channels of communication and the use of educational platforms in higher educational institutions whose students

were involved in the survey. The result of the integral coefficient according to all types of readiness indicates that the students of the creative and experimental group (2.25 units) have the greatest increase in the level of readiness; and experimental group (0.82 units). The dynamics of change in all groups shows a positive result, but the creative and experimental group, whose students not only studied and participated in the distance course, but also designed and tested the individual modules of their own course showed the best results.

It was determined that the evaluation carried out on indicators of valuable motivational, informational-cognitive and operational-active criteria and various types of readiness indicates that in order to increase the readiness of future teachers of foreign languages for organization and implementation of distance learning, it is necessary to actively implement technologies of blended learning in the educational process, combining the method of projects, the technology of direct design of the distance course, its approbation and evaluation of distance courses, trainings for creating personal virtual learning environment and learning materials.

Keywords: distance learning; preparation of future teachers of a foreign language; organization of distance learning; distance course; readiness for organization of distance learning; organizational and pedagogical conditions; blended learning